

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 99/23

2023 m. birželio 15 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-520/21 | *Bank M. (Sutarties pripažinimo negaliojančia pasekmės)*

Pagal Sąjungos teisę nedraudžiama, kad hipoteka užtikrintos sutarties, kurioje yra nesąžiningų sąlygų, pripažinimo negaliojančia atveju vartotojai reikalautų iš banko kompensacijos, apimančios ne tik sumokėtų mėnesinių įmokų grąžinimą

Tačiau draudžiama, kad šis bankas pareikštų tokius pačius reikalavimus vartotojams

2008 m. vartotojas ir jo sutuoktinė su *Bank M.* sudarė hipoteka užtikrintos paskolos sutartį. Paskola buvo indeksuota Šveicarijos frankais (CHF), o mėnesinės paskolos įmokos turėjo būti mokamos Lenkijos zlotais (PLN) po konvertavimo pagal CHL pardavimo kursą, laikantis *Bank M.* taikomų užsienio valiutų kursų lentelės, galiojusioje kiekvienos mėnesinės įmokos mokėjimo termino dieną.

Manydamas, kad valiutos keitimo kursą nustatančios konvertavimo sąlygos yra nesąžiningos ir kad jų buvimas lemia visos sutarties negaliojimą, vartotojas Varšuvos apylinkės teisme pareiškė *Bank M.* ieškinį. Jis reikalavo sumokėti pinigų sumą, atitinkančią pusę pelno, kurį *Bank M.* gavo per tam tikrą laikotarpį, naudodamasis pagal sutartį sumokėtomis mėnesinėmis paskolos įmokomis. Grįsdamas ieškinį vartotojas teigė, kad *Bank M.* tas mėnesines įmokas gavo be jokio teisinio pagrindo.

Lenkijos teismas Teisingumo Teismo klausė, ar pagal Nesąžiningų sąlygų direktyvą¹ ir veiksmingumo, teisinio saugumo ir proporcingumo principus hipoteka užtikrintos paskolos sutarties, pripažintos negaliojančia dėl to, kad pašalinus nesąžiningas sąlygas ji nebėgali būti vykdoma, šalys gali reikalauti kompensacijos, apimančios ne tik atitinkamų pagal šią sutartį sumokėtų sumų grąžinimą ir įstatyme nustatytų delspinigių, skaičiuojamų nuo prašymo sumokėti pateikimo dienos, sumokėjimą.

Šiandien priimtame sprendime Teisingumo Teismas pažymėjo, kad **direktyvoje nėra aiškiai reglamentuotos pardavėjo ar tiekėjo ir vartotojo sudarytos sutarties negaliojimo pasekmės pašalinus nesąžiningas sąlygas**. Šias pasekmes turi nustatyti valstybės narės, su sąlyga, kad **nustatytos taisyklės bus suderinamos su Sąjungos teise** ir visų pirma su direktyva siekiamais tikslais. Teisingumo Teismas nurodė, kad šis suderinamumas priklauso nuo to, ar pagal nacionalinės teisės normas, pirma, leidžiama atkurti teisinę ir faktinę padėtį, kurioje būtų vartotojas, jei nebūtų negaliojančia pripažintos sutarties, ir, antra, ar pagal jas nepažeidžiamas atgrasomasis poveikis, kurio siekiama direktyva.

Teisingumo Teismas konstatavo, kad vartotojo galimybė pareikšti bankui reikalavimus, susijusius ne tik su sumokėtų mėnesinių įmokų grąžinimu, **neatrodo pažeidžianti minėtus tikslus**. Visų pirma tokia galimybė gali padėti atgrasyti pardavėjus ar tiekėjus nuo nesąžiningų sąlygų įtraukimo į su vartotojais sudaromas sutartis, nes jų

¹ 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 288).

įtraukimas, dėl ko šios sutartys tampa negaliojančiomis, **galėtų sukelti finansinių pasekmių, susijusių ne tik su vartotojo sumokėtų sumų grąžinimu ir, prireikus, delspinigių sumokėjimu**. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes, turi įvertinti, ar tokių vartotojo reikalavimų patenkinimas atitinka proporcingumo principą.

Be to, **pagal direktyvą draudžiama, kad bankas galėtų reikalauti iš vartotojo kompensacijos, apimančios ne tik sumokėtos pinigų sumos grąžinimą ir įstatyme nustatytų delspinigių sumokėjimą**. Teisingumo Teismas nurodė, kad tokios teisės suteikimas **padėtų panaikinti atgrasomąjį poveikį pardavėjams ar tiekėjams**. Be to, direktyva vartotojams suteiktos apsaugos veiksmingumui būtų pakenkta, jei jiems, kai remiasi iš šios direktyvos kylančiomis teisėmis, kiltų pareigos sumokėti kompensaciją rizika. Dėl tokio aiškinimo **galėtų susidaryti situacijų, kai vartotojui būtų naudingiau toliau vykdyti sutartį, kurioje yra nesąžininga sąlyga, o ne pasinaudoti teisėmis, kurias jis turi pagal minėtą direktyvą**.

Teisingumo Teismas pabrėžė, kad šiuo atveju galimas hipoteka užtikrintos paskolos sutarties pripažinimas negaliojančia yra *Bank M.* taikomų nesąžiningų sąlygų pasekmė. Taigi **negali būti leidžiama, kad bankas dėl savo neteisėto elgesio gautų ekonominės naudos arba kad jam būtų kompensuota už dėl tokio elgesio atsiradusius nepatogumus**.

Be to, Teisingumo Teismas konstatavo, kad **argumentas dėl finansų rinkų stabilumo neturi reikšmės aiškinant direktyvą, kuria siekiama apsaugoti vartotojus**. Taip pat negalima leisti, kad pardavėjai ar tiekėjai galėtų apeiti tikslus, kurių ja siekiama motyvuojant finansų rinkų stabilumo išsaugojimu. Iš tiesų **bankai turi organizuoti savo veiklą taip, kad atitiktų direktyvą**.

PRIMINIMAS: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas sprendimo [tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Likite su mumis!

